

VERSLAG

Vergadering:	van de Commissie Borging Energieakkoord, nr. 3
Datum en tijd:	6 mei 2014, 14.00 uur
Plaats:	SER-gebouw, Den Haag
Aanwezig:	Nijpels (voorzitter) Alma, Berkhuizen, Binkhorst, Bokhoven, Boot, Borren, De Bruijn, Dekkers, Van Dijk, Van Dril, Van Genugten, De Groot, De Jong, Koning, Kuin, Lazaroms, Linnekamp, Menting, Moeksis, Van Oorschot, Oortwijn, Oude Lohuis, Rietkerk, Slotema, Van der Spek, Sypkens Smit, Van der Tang, Thijssen, De Vet, Van der Vlist.
Secretariaat:	De Haan, Roest, Weterings, Van der Wijst, Van Zutphen.
Afwezig:	

1. Opening en mededelingen

De *voorzitter* opent de vergadering met een woord van welkom. Spreker deelt mee dat er op 16 oktober een gezamenlijke werkconferentie is van de Topsector Energie en de commissie. Afgesproken is elk jaar met een partnerorganisatie een gezamenlijk event te organiseren, waarbij sectoren praktijkvoorbeelden uit hun sector kunnen uitdragen. De commissie wordt verzocht ideeën daarvoor al aan het secretariaat kenbaar te maken.

2. Uit de praktijk, pitches

De presentaties van de heren Wouters (Visie Brandstoffenmix), Rietkerk van het IPO (Overijsselse aanpak), Lazaroms van de Unie van Waterschappen (Bijdrage van de waterschappen) en Korenromp van EZ (ETS) staan op de SER-site. Hieronder wordt ingegaan op de vragen en opmerkingen naar aanleiding van de presentaties.

Naar aanleiding van de presentatie Visie Brandstoffenmix

De *voorzitter* vraagt of de heer Wouters de relatie tussen de brandstoffenmix en de opdracht aan de tafel mobiliteit kan verduidelijken.

De heer *Wouters* antwoordt dat de stakeholders bij de tafel mobiliteit hebben vastgesteld dat voor het maken van grote stappen een beeld nodig is van de onderlinge verhouding tussen de alternatieven. Dat beeld is nu getracht op te bouwen. Op de vraag van mevrouw Alma hoe de doelstellingen voor 2030 en 2050 zich verhouden tot 1990, antwoordt spreker dat de uitstoot van CO₂ in 1990 31 megaton was en de reductiedoelstellingen voor 2030 en 2050 40% resp. 60% zijn.

Hoewel het de heer *Thijssen* goed lijkt om de onderhavige visie verder te ontwikkelen, heeft hij twee zorgen. De eerste betreft het feit dat de doelstelling in het Energieakkoord erg ambitieus is en er nu veel marktpartijen bij worden gehaald, die wellicht niet aan

het akkoord gehouden zijn. Naar hij hoopt, leidt de visie die uit het traject komt tot het ambitieuze doel voor 2020 en 2030.

Sprekers tweede zorg is dat wordt gekozen voor een brandstoffenmix die op de korte termijn wellicht enige winst geeft maar niet de potentie heeft om het doel voor 2030 en daarna te halen. Er kan dus een lock-in-effect ontstaan door nu te kiezen voor de verkeerde infrastructuur of de verkeerde investeringen.

Hoewel de heer *Wouters* de zorgen van de heer Thijssen deelt zijn 2020 en 2030 goed werkbaar, omdat het dichtbij genoeg is om acties uit te zetten en ver genoeg weg om de resultaten te zien. Aan het huidige wagenpark moet erg veel veranderen en daarvoor is tijd nodig. Voor het tegengaan van de lock-in-effecten is bewust het doel voor 2050 meegenomen.

Naar aanleiding van de vraag van de heer Thijssen of de doelstelling wel overeind blijft wijst spreker erop dat er gezamenlijk heen wordt gerekend en wordt gezien wat nodig is: hoeveel auto's en vrachtwagens maar ook de kansen in de lucht- en scheepvaart worden erbij betrokken. Deze partijen zijn in het proces vertegenwoordigd.

Op de vraag van de heer Koning hoe wordt omgegaan met de mobiliteitsdoelstelling voor 2020, antwoordt spreker dat het volgens het PBL gaat om energie-efficiency in PJ's. Gekeken wordt naar bestaand beleid en wat nodig is om de doelstelling te halen. Met de huidige maatregelen wordt de doelstelling voor 2020 gehaald.

Naar aanleiding van de presentatie Overijsselse aanpak

De *voorzitter* deelt mee dat voor eind 2014 een bijeenkomst is gepland, waarin provincies, gemeenten en regionale initiatieven in staat worden gesteld te vertellen over wat zij doen gerelateerd aan het Energieakkoord.

Het verheugt de heer *Bokhoven* dat de heer Rietkerk een mooi beeld geeft van alle goede initiatieven van de provincies. Zijn vraag is of de heer Rietkerk een regierol voor het IPO en de provincies ziet bij het realiseren van de 186 PJ overige categorieën van technieken. Deze zeer diverse technieken zijn sterk afhankelijk van ruimtelijke ordening, waarop provincies kunnen sturen.

De heer *Rietveld* ziet het vooral als combinatie. Over de ruimtelijke randvoorwaarden moet een begin van een idee zijn, en te merken is dat risicodragend participeren in innovaties relevant is. Helaas leunen banken en pensioenfondsen nog wat achterover. Het IPO wil de financieringsbronnen met elkaar verbinden en ziet graag dat de genoemde fondsen daarop deels een antwoord kunnen geven waardoor de banken en pensioenfondsen wel komen. Dan is het voor het IPO ook mogelijk de ruimtelijke randvoorwaarden te stellen. De stelling is dat, wanneer de opgave bekend is, een afweging in het regionaal ruimtelijk beleid gemaakt kan worden.

Naar aanleiding van de presentatie over de bijdrage van de waterschappen

De heer *Boot* begrijpt dat de waterschappen bij vaak mooie projecten tegen juridische problemen aanlopen. Zijn vraag is of zij erin slagen die problemen op te lossen en of zij wat dat betreft iets aan het Energieakkoord hebben.

De heer *Lazaroms* antwoordt dat over de juridische problemen overleg plaatsvindt met EZ. In een green deal voor de energiefabrieken is afgesproken de knelpunten te signaleren. EZ heeft daarover inmiddels geadviseerd en er lijken aanknopingspunten te zijn om hieruit te komen door het oprichten van een organisatie. Wel wordt bij projecten tegen een reeks problemen aangelopen, en bij teveel problemen verliezen bestuurders

en ambtenaren vaak hun belangstelling. Het is dus zaak om snel te reageren. De hoop is ook dat de waterschappen door deelname aan het Energieakkoord de knelpunten snel kunnen identificeren.

De *voorzitter* bevestigt dat het de bedoeling is om de knelpunten te identificeren en concrete voorbeelden op tafel leggen, zodat met betrokken publieke en/of private partijen aan een oplossing gewerkt kan worden. Niet voor niets is het Meldpunt Knelpunt ingesteld waar iedere week leuke en minder leuke dingen de revue passeren. Die worden besproken en indien nodig wordt met departementen naar oplossingen gezocht.

Op de vraag van de heer Slotema of de door de heer Lazaroms genoemde juridische handleiding beschikbaar kan komen voor andere partijen, antwoordt spreker dat de handleiding een publiek document wordt. Daarin wordt alle desbetreffende wetgeving uitgewerkt. De handleiding komt naar verwachting eind oktober beschikbaar.

In het verlengde van de vraag van de heer Boot vraagt de *voorzitter* of de problemen hem vooral zitten in de samenwerking tussen departementen dan wel in het feit dat maatregelen elkaar tegenwerken of in de veelheid van regelgeving.

De heer *Lazaroms* antwoordt dat de waterschappen al langer biogas produceren, maar dat zij dit in het eigen proces gebruiken. Bij levering aan derden wordt aangelopen tegen o.m. BTW- en aanbestedingsproblemen. Bovendien is de gaswetgeving nog niet sterk gereguleerd, en dat gaat veranderen bij aanneming van het nieuwe wetsvoorstel stroom. De vrees is dat dan nieuwe belemmeringen ontstaan. Een aandachtspunt moet dus zijn dat nieuwe wetgeving geen nieuwe belemmeringen opwerpt.

Voor de heer *Linnkamp* geeft de presentatie goed weer hoeveel mogelijkheden er bij de waterschappen zijn en op hoeveel terreinen zich kansen voordoen. Aangezien de doelen erg ambitieus zijn, is zijn vraag of de waterschappen zelf de regie voeren en hoe het proces versneld kan worden.

De heer *Lazaroms* antwoordt dat de drive nu veel van de waterschappen vandaan komt. Zij hebben afspraken gemaakt, en die willen zij graag nakomen. Om de 40% te halen is echter samenwerking met andere partijen nodig en de waterschappen benaderen o.m. gemeenten voor bijvoorbeeld het terugwinnen van warmte uit de riolering of het afzetten van warmte. Gekeken moet ook worden naar de voordelen van de samenwerking, die uiteraard gedeeld kunnen worden. Op dit moment speelt vooral de onbekendheid met de kansen en daaraan moeten o.m. de waterschappen iets doen, maar ook zij zijn op hun beurt weer niet echt goed op de hoogte van de mogelijkheden van o.m. het bedrijfsleven.

Naar aanleiding van de presentatie over het ETS

De heer *Sypkens* stelt was dat volgens het Energieakkoord sprake zou zijn van een gezamenlijke lobby op de door de heer Korenromp genoemde drie punten; in onderlinge samenhang. Vervolgens merkte deze op dat men zich bij de reductie op het basisscenario richt, terwijl het Energieakkoord spreekt over een aanscherping van het reductiepad. Spreker begrijpt niet helemaal hoe beide zich tot elkaar verhouden.

De heer *Korenromp* stelt in zijn reactie dat het voorstel van de Europese Commissie al een verscherping van het reductiepad ten opzichte van de afspraken inhoudt. In de ETS lobby wordt niet uitgesproken hoeveel de reductie moet zijn. In het doorgerekende basisscenario, waarin is bezien of dynamische allocatie werkt, is het meegenomen en zijn alternatieven doorgerekend. De werkgroep heeft geen mandaat om het reductiepad te duiden. Van belang is het uitdragen naar Europa van een goed verhaal waar iedereen

achter staat; de dynamische allocatie in combinatie met de compensatie van indirecte emissiekosten en borging van de concurrentiepositie van de internationaal opererende industrie.

Mevrouw *Alma* stelt in een aanvulling dat de 43% ten opzichte van 2005 is, en voor de chemische industrie zou dit – omdat van 1990 tot 2005 al het een en ander gedaan is – 70% ten opzichte van 1990 betekenen.

De heer *Thijssen* vraagt zich af of de stappen in het kader van de gezamenlijke lobby namens alle ondertekenaars van het Energieakkoord genomen worden. Spreker ziet dat dynamische allocatie zinvol is voor het realiseren van bepaalde zaken, maar belangrijk is om met het ETS een prijssignaal aan de samenleving en het bedrijfsleven te geven dat het Energieakkoord na 2020 doorgaat naar 2030. Dat biedt investeringszekerheid waardoor een CO₂-prijs van meer dan 3 of 4 euro per ton tot stand komt. De vraag is of geanalyseerd is wat de CO₂-prijs wordt wanneer dit voorstel in Europa wordt aangenomen.

De heer *Korenromp* antwoordt dat die analyse nog niet gedaan is. Wel zijn analyses gemaakt over o.m. de impact van backloading, en veel analisten verwachten dat dan een prijssignaal ontstaat. Het systeem bouwt daarop voort, en naar sprekers inschatting geeft het een prijssignaal.

Belangrijker is echter dat dit systeem de investeringen in CO₂-arme / CO₂-efficiënte technologie zal stimuleren doordat de benchmark steeds scherper wordt. Het huidige systeem remt die investeringen juist af, omdat de hoeveelheid CO₂ die bedrijven krijgen in feite is vastgelegd op basis van hun prestatie in 2005.

De heer *Thijssen* kan zich niet indenken dat een bedrijf bij een prijs van 4 euro per ton investeert in CO₂-arme technologie. Er moet dus een reële CO₂-prijs komen. Hoewel spreker begrijpt dat het idee van dynamische allocatie is dat bij een economische groei niet een groot tekort ontstaat waardoor de prijs naar 100 euro per ton gaat, wil hij bij een gezamenlijke lobby de garantie hebben dat niet weer naar 4 euro per ton wordt gegaan.

De heer *Korenromp* noemt als idee van het nieuwe systeem dat een bedrijf de hoeveelheid rechten krijgt op basis van zijn productie en efficiency. Produceert een bedrijf meer, dan krijgt het meer CO₂-rechten. Daarmee kan het o.m. investeren in CO₂-arme technologie waarmee het rechten krijgt die het vervolgens kan verkopen omdat het de rechten zelf niet nodig heeft. Deze prikkel ontbreekt in het huidige systeem.

De heer *Thijssen* begrijpt het nog niet helemaal, terwijl hij het wel een fundamenteel punt is. Bij het inzetten op een gezamenlijke lobby is het een prima uitgangspunt, maar er moet een doorberekening worden toegevoegd over de invloed op de prijs.

De heer *De Groot* stelt ter informatie dat het systeem een eerlijker verdeling van de CO₂-rechten realiseert; in die zin dat carbon-leakage bedrijven voldoende rechten krijgen om niet te worden weg geconcurrereerd uit Europa. Bovendien wordt het meer gekoppeld aan de productie waarbij er in tijden van een economische crisis niet te veel rechten zijn en in tijden van economische groei niet te weinig rechten.

De heer *Thijssen* wil dat de CO₂-prijs omhoog gaat, hetgeen op zichzelf legitiem is. Dat is echter alleen mogelijk door rechten uit het systeem te halen, hetgeen kan door set aside e.d. of door een plafondverlaging. Daarover moeten de 27 lidstaten het wel eens zijn, en die discussie wordt ook gevoerd.

De *voorzitter* memoreert dat in de vrijdag sessie al een keer is gesproken over het ETS-beleid, en het lijkt hem nuttig wanneer daar nog een keer goed over wordt gesproken,

met respect voor elkaars posities die niet veranderd zullen ten opzichte van voor het Energieakkoord. Wel zijn in het akkoord enige afspraken over het ETS vastgelegd, en bezien kan worden waarover partijen het wel en niet eens zijn en welke eenduidige boodschap zij naar buiten kunnen brengen.

De heer *Korenromp* stelt in een toevoeging dat de maand mei wordt gebruikt voor het ophalen van vragen; van organisaties, van andere landen en van de Commissie. De vraag van de heer Thijssen is een van de vragen die de werkgroep moet adresseren en waarmee zij iets moet om de lobby te kunnen voeren.

De heer *Boot* wijst erop dat de heer Van Dril later iets zal vertellen over de Nationale Energieverkenning (NEV) en deze gaat uitvoerig in op de verwachtingen over de CO₂-prijs met het huidige beleid en met aanvullend beleid. Dat staat echter los van het onderzoek.

De *voorzitter* heeft vorige week gesproken met de Nederlandse Emissieautoriteit, o.m. over het ETS-systeem en de kansen en bedreigingen daarvan. Z.i. is het goed om de Emissieautoriteit te betrekken bij de gedachtenontwikkeling, omdat de autoriteit vrij specifieke opvattingen heeft over de werking van het beoogde systeem.

3. Open data estafette Energieakkoord

De presentatie van de heer Van Oorschot (Liander) staat op de SER-site.

Naar aanleiding van de presentatie deelt de *voorzitter* mee dat enige tijd geleden met Tennet en Netbeheer is afgesproken dat zij aan de slag gaan met het dynamiseren van alle informatie die beschikbaar is. Mensen moeten op een dynamische manier via een App kunnen zien wat aan duurzame energie geproduceerd wordt.

4. Voortgang aanpak Nationale Energieverkenning (NEV)

De presentatie van de heer Van Dril (ECN) staat op de SER-site. Hieronder wordt ingegaan op de vragen en opmerkingen in reactie op de presentatie.

De *voorzitter* wijst erop dat in de stuurgroep is gesproken over de vormgeving en wat wel en niet in de NEV moet. De banen blijven een essentieel punt en mede in overleg met departementen moet een indicatie worden gekregen van de banengroei. Dit is een belangrijke doelstelling in het Energieakkoord.

De heer *Van der Vlist* is erg benieuwd of de verkenning een doorkijkje geeft / een agenda formuleert voor waar de spanning begint tussen enerzijds het bestaande instrumentarium en de regelgeving en anderzijds het Energieakkoord en de transitie in dat licht. De meest bekende blokkade is het regulerende belastingsysteem. Spreker heeft het gevoel dat iets is opgebouwd dat voor een deel in de weg begint te staan en die knelpunten moeten in beeld komen.

De *voorzitter* noemt als voornemen het duiden van een aantal knelpunten in de eerste rapportage van de BEA in juni; als het ECN daarbij kan helpen, zal daarvan dankbaar gebruik worden gemaakt.

De heer *Van Dril* merkt op dat voor de NEV juist de knelpunten worden verzameld. Om een raming te kunnen maken wordt bezien welke barrières er zijn en hoeveel daaraan gewerkt wordt. Dergelijke factoren worden meegenomen in de raming en daaruit komt op een zeker moment de verwachting hoeveel megawatt voor een bepaalde hernieuwbare energie op basis van vaststaand beleid gerealiseerd kan worden; en die

wordt weer naast de doelstelling gezet. De BEA kan dan bezien hoe en hoeveel bijsturing al dan niet nodig is.

De heer *Boot* denkt niet dat het zal lukken in de eerste NEV al dit soort vragen voor iedereen voldoende bevredigend te beantwoorden. Na de eerste NEV wordt wel met het secretariaat van de Borgingscommissie nagegaan welke vragen in de volgende NEV (2015) weer beantwoord kunnen worden. Het is een voortgaand proces waarin bouwstenen worden verzameld voor de uiteindelijke evaluatie.

De heer *Van Dril* wijst erop dat getracht wordt de BEA zoveel mogelijke feitelijke informatie te geven, maar er wordt niet geanalyseerd hoe het allemaal zo is gekomen en niet geadviseerd wat de BEA zou moeten doen.

De heer *Bokhoven* denkt dat het bijvoorbeeld bij wind op zee cruciaal is de afgesproken vier jaar doorlooptijd te halen. Uit de recente discussie in de Tweede Kamer blijkt dat er bijvoorbeeld onzekerheid is over de bestaande vergunningen, hetgeen een enorme impact heeft op het feit of 2020 al dan niet gehaald wordt. Nu al zou dit waar mogelijk moeten leiden tot aanscherping en aanvulling van beleid. De NEV van 2015 is te laat om kritische paden te duiden

Volgens de heer *Van Dril* is dan een jaarkalender belangrijk, waarin de BEA aangeeft hoeveel megawatt eind 2014 en eind 2015 gerealiseerd is, hoeveel dan vergund is, hoeveel aanbesteed is etc. Dat maakt het voor de opstellers van de NEV's makkelijker om vast te stellen of men op schema ligt dan wel achterloopt. Spreker zou de BEA dus willen aanraden zichzelf vast te leggen op doelstellingen op een zeker tijdstip.

De heer *Kuin* is nogal verrast door de mededeling van de heer Van Dril dat hij nog niet zoveel kan met de werkgelegenheid. Hij onderstreept de inbreng van de voorzitter op dat punt en hij gaat er vanuit dat in oktober toch met iets gekomen kan worden.

Het lijkt de *voorzitter* ondenkbaar dat de rapportage van oktober de werkgelegenheid buiten beschouwing laat.

Spreker stelt vast dat het de eerste keer is dat er een NEV uitkomt en dat er veel moeten worden uitgezocht. Het ECN c.s. heeft zeer veel gedaan om met een redelijk geobjectiveerde tussenrapportage te kunnen komen en de komende tijd zal er ook veel gebeuren.

5. Bespreking kernelementen van de Voortgangsrapportage Energieakkoord

De *voorzitter* geeft aan de hand van een powerpointpresentatie een overzicht van de voortgang, het doel en de inhoudelijke lijn van de rapportage. Het overzicht staat op de SER-site.

Na de presentatie merkt spreker op dat het niet zo zinvol is om met 47 personen over de rapportage te praten. Zijn voornemen is zoveel mogelijk overleg met de domeincoördinatoren. Zij moeten materiaal aanleveren dat het secretariaat zal verwerken. Er zullen zeker punten zijn, waarover niet iedereen het eens is, en daarover zullen al dan niet in overleg knopen worden doorgehakt.

Mevrouw *Borren* constateert dat de voorzitter een aantal keren termen als 'obstakels' en 'knelpunten' gebruikte en daarna sprak over een 'toekomstagenda'. In dat laatste begrip kan zij zich niet goed vinden, omdat het lijkt alsof het weer op de lange termijn wordt geschoven. H.i. is iets als 'oplossingsafspraken' beter, omdat die term meer de urgentie en een actieve instelling weergeeft.

De *voorzitter* neemt de suggestie graag mee. Bij 'toekomst' is het overigens de bedoeling na te gaan wat nodig is na 2023. Afgesproken is dat de doelstellingen tot 2023 niet meer ter discussie staan, tenzij het een aanscherping betreft.

6. Rondvraag

De heer *Van der Vlist* deelt mee dat de afgelopen tijd enige bijeenkomsten zijn georganiseerd over initiatieven rond decentrale energieopwekking. Daarbij kwamen veel zorgen en vragen naar voren, die z.i. grotendeels opgelost kunnen worden door betere uitwisseling van kennis en informatie. Twee punten kunnen zo echter niet opgelost worden, terwijl dat wel nodig is voor het kunnen doorgroeien van de sector:

- De voorwaarden die worden gesteld aan het hebben van een zogenoemde tweede aansluiting. Daarover is al maanden discussie en spreker heeft het gevoel dat op dit dossier geen voortgang wordt geboekt.
- Besloten is voor het belastingplan met het oog op de staatssteun een knip te maken tussen particulieren en ondernemers. In de huidige fiscale (postcode)regeling kunnen ondernemers niet meelopen. Afgesproken is onderzoek te starten. Binnen enige maanden moeten de ideeën over het belastingplan in de steigers staan en moet ook op dit dossier voortgang zijn gemaakt.

Wanneer beide punten niet opgelost worden, komt naar sprekers inschatting vrijwel geen initiatief van de grond omdat zij financieel voor de haalbaarheid van de initiatieven essentieel zijn.

Spreker heeft de betrokken DG's aangeschreven en 21 mei is er een kamerbehandeling. Voor de ontwikkeling van decentrale duurzame energie, moeten die knelpunten echt opgelost worden.

De heer *Dekkers* is blij dat de nodige initiatieven plaatsvinden, vooral op het gebied van de kennisopbouw. De belastingdienst stopt veel energie in het uitleggen van de werking van het verlaagde tarief.

Zonder in details te treden kan spreker zich voorstellen dat de paddenstoelen nog niet allemaal uit de grond zijn. Het verschil met paddenstoelen is dat zij sneller groeien dan coöperaties met veel deelnemers; en het hoeft niet per se aan het verlaagde tarief te liggen. Wel zijn er na het sluiten van het Energieakkoord dingen boven gekomen, die daarvoor nog niet bekend waren. Onlangs was er een afstemmingsbijeenkomst, waarbij is aangegeven dat dit geen eenvoudig punt is omdat het ook alle verantwoordelijkheden aangaat die gelden in het energiespectrum.

Positiever is spreker over de wijze van omgaan met ondernemers, hoewel daarbij het punt van de staatssteun speelt. Die wordt echter niet als argument voor wat dan ook gebruikt, omdat vooral gebruikmaking van de zogenoemde blokvrijstellingsregeling grote mogelijkheden biedt. Die betekent geen hobbel vooraf maar een check achteraf. Bovendien impliceert het gebruikmaking van allerlei bestaande mogelijkheden.

De tweede aansluiting is niet bij voorbaat een makkelijk punt, omdat die niet is verbonden aan lokale energieopwekking, maar vooral aan het totale energiesysteem. Sprekers suggestie zou zijn om na te gaan hoe praktisch op dat punt verder gekomen kan worden. Het ministerie is in ieder geval bereid tot overleg, maar zaken moeten wel goed uitgezocht worden.

De heer *Van der Vlist* zou met het oog op de tijd snel afspraken willen maken. De tweede aansluiting is een financieel probleem en wellicht ook een brandveiligheidsprobleem. Technici kunnen allerlei oplossingen bedenken, maar de regelgeving maakt het erg ingewikkeld.

De *voorzitter* denkt dat het relevant is wanneer er voor het AO van 21 mei meer helderheid is, omdat het AO zich anders op deze twee punten concentreert; en dat brengt allerlei onrust met zich die z.i. niet terecht is; zeker gezien het feit dat de intenties van beide partijen goed zijn. Spreker stelt dan ook voor dat op beide punten vóór 21 mei enige voortgang worden gemaakt, zodat de minister die aan de Tweede Kamer kan melden.

Er worden zorgen geuit over de snelheid van de uitvoering van afspraken, vooral ten aanzien van wind op zee. Over het feit dat bestaande vergunningen en de realisatie daarvan worden uitgesloten wordt nog gesproken met EZ, maar is wel een item. Een tweede punt van zorg betreft de transparantie in het traject. De voorzitter geeft wat dat betreft veel toelichting, o.m. via de media en in de Tweede Kamer, maar van de manier waarop de website rapporteert over de voortgang van het Energieakkoord zullen niet veel burgers en bedrijven chocola kunnen maken. Spreker pleit dan ook voor een duidelijke en permanente rapportage op de website.

De heer *Dekkers* stelt in zijn reactie op de eerste opmerking dat er een zeer lang debat is geweest in de Tweede Kamer, en op de vele moties wordt nog gereageerd. Voor de uitrol van wind op zee wordt voor de zomer een routekaart ontworpen, die ingaat op dit soort zaken. Afgesproken is de snelheid in de uitrol te houden, maar tegelijkertijd is er een kostenreductie voor wind op zee; en de vraag is hoe omgegaan moet worden met de bestaande tweede vergunningen om die reductie te realiseren.

Mevrouw *Borren* zou de discussie over wind op zee in de Kamer graag als iets voor Meldpunt Knelpunt aanmelden; dan hoeft de commissie het er nu niet over te hebben. Er zijn echter veel zorgen. Spreekster vraagt zich af wat de laatste stand van zaken met de kolendeal is.

De *voorzitter* gaat er vanuit dat daarvoor een goede oplossing komt.

De heer *Oude Lohuis* stelt vast dat er een discussie is, deels in de openbaarheid over de duurzaamheidscriteria voor de inzet van biomassa voor kolencentrales. Zijn vraag is wat de stand van zaken is en of er nog specifieke actie plaatsvindt.

De *voorzitter* antwoordt dat dit donderdag wordt besproken. Er heeft een uitgebreid bericht in de krant gestaan, gebaseerd op een uitspraak van een lid van de Kamer die de klok had horen luiden maar niet wist waar de klepel hing. Er is een stevige en lastige discussie gaande en getracht wordt een goede oplossing te vinden, maar er is geen sprake van slaande deuren.

Niets meer aan de orde zijnde sluit spreker de vergadering.